



ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21

תר"ם 22/21

יצחק כהן, שופט
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית חיפה

כ' בטבת, תשע"ח

7 בינואר 2018

צבי אבישר ת"ז 031484009

העותר

בעצמו

נגד

1. חיים צורי, ראש עיריית קרית מוצקין

2. עיריית קרית מוצקין

המשיבים

ע"י ב"כ עו"ד א' גולדהמר ושות'

החלטה

א. ההליך

1. עתירה למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט – 1959 (להלן – "החוק").

2. העותר עותר בעתירתו למתן צו מניעה, אשר יאסור על המשיבים להפיץ חוברת שכותרתה "עם הפנים קדימה – קריית מוצקין 2018" (להלן – "החוברת"), וכן למנוע הפצת עלון, המכיל מידע בנוגע לסילוק אשפה ופסולת (להלן – "העלון").

לטענת העותר, הפקת החוברת והעלון, והפצתם, הם פרסומים הכוללים תעמולת בחירות, הממומנים מכספי המשיבה מס' 2 ותוך שימוש במשאביה, ועל כן הם מפריס את הוראת סעיף 2א' לחוק, האוסר את הדבר.

ב. הערה מקדימה

3. העתירה הובאה לפני בתוקף סמכותי לפי סעיף 17ד לחוק. עם הגשת כתב התשובה מטעם המשיבים, בתאריך 4.1.2018, למדתי לדעת, כי המשיבים מיוצגים על ידי משרד עורכי הדין א' גולדהמר ושות'. עו"ד

עמוד 1 מתוך 6

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

א' גולדהמר הוא חברי, ובשנים האחרונות איני נוהג לדון בהליכים בהם משרדו מעורב. ואולם, מכיוון שאני השופט היחיד במחוז, המוסמך לדון בעתירות לפי סעיף 17ב' לחוק, חל "כלל ההכרח" (The rule of necessity) (וראו: י' מרזל, דיני פסלות שופט (2006), בעמ' 390 - 394; בג"צ 3758/17 **הסתדרות העובדים הכללית נ' הנהלת בתי המשפט** (20.7.2017)). על פי כלל זה מצווה השופט לדון בעניין שלפניו חרף המניעות הקיימת, אם אין בנמצא שופט אחר, שאינו מנוע, המוסמך לדון בעניין, או אם כתוצאה מהימנעות השופט, לא ניתן יהיה לדון בהליך.

4. אציין, כי לא נעלם מעיני ששופט הדין בעתירות מהסוג שלפני, מוסמך להעביר את הדיון בעתירה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית "אם ראה כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין". ואולם, יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית הוא ערכאת הערעור בעתירות אלה, והסמכות להעביר עניינים לטיפולו כוונתה ותכליתה להעביר לטיפול עניינים המעוררים שאלות עקרוניות, בעלות השלכות ציבוריות רחבות. הנני סבור אפוא, שבנסיבות העניין שלפני, העברת הדיון אינה מוצדקת.

על כן, הנני מחליט לדון בעתירה חרף היכרותי עם עו"ד גולדהמר.

5. עם זאת, המשיבים מתבקשים לרשום לפניכם, שככל שתוגשנה עתירות נוספות בעתיד לפי סעיף 17ב' לחוק, וכל עוד אני השופט היחיד המוסמך לדון בעתירות אלה, יהיה על המשיבים לבחור לעצמם עורך דין אחר לייצגם, מבין שפע עורכי הדין המוכשרים, הפועלים בארץ בכלל ובחיפה וסביבותיה בפרט.

ג. תמצית טענות העותר

6. העותר מעיד על עצמו, כי הוא עומד בראשות התנועה המתקראת "רוח חדשה במוצקין", והוא מתכוון להתמודד לראשות העיריה המשיבה בבחירות לראשות העיר, הצפויות להתקיים בתאריך 30.10.2018. במסגרת זו הפיק העותר חוברת פעולה שהופקה מתרומות והפצה לבתי התושבים. אחת מהסוגיות הנזכרות בחוברת היא סוגיית מחזור האשפה הביתית וביטול מדיניות הטמנת האשפה העירונית בקרקע המצויה מצפון לעיר, דבר אשר, לטענתו, יחסוך כסף לתושבי העיר.

7. לטענת העותר, בתאריך 27.12.2017, ובתגובה לפרסום תכניות הפעולה שלו ושל גורמי אופוזיציה אחרים, החלו המשיבים לחלק לתיבות הדואר של התושבים את החוברת ולצידה את העלון. העותר מצוין, כי על עמוד השער של החוברת הודפסה תמונת בניין העיריה וסמל העיר, והיא הופקה על ידי משרד הפרסום המעניק לעירייה שירותים בתשלום, בשיתוף עם מחלקת הדוברות של העיריה. אף התמונות שנכללו בחוברת הן תמונות אשר צולמו על ידי צלם, המועסק על ידי מחלקת הדוברות בעירייה.

עמוד 2 מתוך 6

8. העותר סבור, כי יש לקרוא את החוברת, כמו גם את העלון, על רקע מועד פרסומם, ואל מול תכניות הפעולה שפורסמו על ידו ועל ידי גורמי האופוזיציה האחרים. לדעת העותר, "תוכן החוברת בשילוב עם עיתוי פרסומה מביא למסקנה ברורה כי הפקתה והפצתה במימון כספי העיריה תוך היעזרות בעובדיה, מפרות את הוראות החוק". עוד מוסיף העותר, כי "בחירת תוכן החוברת מעלה, כי היא רצופה בסקירת הישגי המשיבים לצד "החזון לעתיד" בכל תחום (ובעיקר בתחומים שאותם מבקרים גורמי האופוזיציה בתכניות הפעולה שלהם), ובלשון אחר הבטחות לקראת הבחירות".

9. העותר מוסיף, כי פרסום החוברת והעלון, במימון העיריה פוגע בעקרון השוויון. הטעם לכך הוא, שבה בשעה שהעותר נאלץ לאסוף שקל לשקל מתרומות כי לממן את פרסומיו, נשען המשיב מס' 1 על קופת העיריה. עוד טוען העותר, שאף אם ברגיל לא היה מקום לראות בתכנים של החוברת והעלון תעמולת בחירות, הרי שלנוכח העיתוי בו מתפרסמים הדברים, וכאשר רוב הדברים מהווים תגובה לפרסומים האופוזיציוניים, ובשים לב שהפקת החוברת מומנה מתקציב העירייה, יש מקום "להחמיר באיסורים", ולצוות על המשיבים להימנע מהפצת החוברת והעלון.

ד. תמצית טענות המשיבים

10. טענתם הראשונה של המשיבים היא, כי הפצת הפרסומים הסתיימה בתאריך 29.12.2017 בשעות הבוקר. לעניין זה מציינים המשיבים, כי העותר פנה ליועץ המשפטי של העירייה בתאריך 14.12.2017 והאחרון השיב לו בתאריך 18.12.2017, כאשר הפצת הפרסומים הייתה בעיצומה ולמעשה לקראת סופה. חרף זאת, העותר השתהה בהגשת עתירתו עד לתאריך 28.12.2017.

11. המשיבים מוסיפים וטוענים, כי מדובר בחוברת מידע "כמקובל וכנהוג", ובתקופה המקובלת לפרסומה. המשיבים מציינים, כי חוברת דומה פורסמה אף לפני כשנה, בחודש ינואר 2017, לסיכום שנת 2016. ואולם, לטענת המשיבים, בשונה מהפעם הקודמת, בה ראש העיר מוזכר ומצולם פעמים רבות, הרי בחוברת מושא הדיון שלפנינו, נמנעה העירייה מלציין ולפרסם את שמו ותמונתו של ראש העיר למעט המינימום הנדרש, "וזאת כדי למנוע צל צלו של ספק באשר לאפשרות של תעמולת בחירות אסורה".

12. עוד טוענים המשיבים, כי אין בחוברת אלא מתן מידע חשוב לציבור התושבים בתחומי פעילותה של העירייה, תוך סקירת הפעילות שנעשתה והפעילות המתוכננת לשנה הקרובה. לטענת המשיבים, אף עניינו של העלון, בעדכון התושבים בנושאים שונים הקשורים בפניו פסולת (גזם גינות, הפרדת האשפה, פינוי גרוטאות ופסולת בניין, והתנהגות עם כלבים). תמונתו של המשיב מס' 1 בעלון לא נועדה אלא "להקנות לפרסום תוקף רשמי בענייני הציבור". לגרסת המשיבים, טענת העותר, כי פרסום העלון בא בתגובה לפרסומים מטעמו, היא טענה "מגוחכת", ואם תתקבל, כי אז "די בכך שאדם יציג עצמו בבחירות, יכתוב

עמוד 3 מתוך 6

"פוסט" או יוציא פרסום אחר בכל העניינים הנוגעים להתנהלות העירייה, ובכך יחסום את העירייה מלפרסם כל דבר הקשור לאותם נושאים".

ה. דיון

13. כאמור, המשיבים טוענים, שהפצת החוברת הסתיימה כבר בתאריך 29.12.2017. אציין, שאף התובע, אשר הגיש עתירתו בתאריך 28.12.2017, מציין בסעיף 6 לכתב העתירה, כי החוברת והעלון החלו מופצים ברחבי העיר בעודו שוקד על הכנת עתירתו.

על כן, נראה הדבר, שהעתירה איבדה את נפקותה, וצו מניעה אם יינתן, ל"סגירת האורווה" לאחר שהסוסים כבר ברחו, לא יביא תועלת.

14. לגופם של דברים, הנני סבור, שיש להבחין בין החוברת ובין העלון.

בעמוד הראשון של החוברת מופיעה תמונתו של המשיב מס' 1 הפונה אל תושבי העיר במסר הנושא את הכותרת "דבר ראש העיר", ובסיומו מבטיח ראש העיר לתושבי העיר "להוביל את העיר להישגים נוספים". בין דפי החוברת, לא מופיעות תמונות נוספות של ראש, אך לצד סקירת פעולותיה של העירייה בתחומים השונים, מופיעות הערות תחת הכותרת "החזון". בהערות "החזון" האלה מתיימרת המשיבה מס' 2, להביא לידיעת תושבי העיר את תכניותיה לעתיד באותם תחומים הנסקרים על ידה בחוברת. כל אדם הקורא את החוברת, מקשר על נקלה בין תמונת ראש העיר המופיעה בתחילת החוברת ובין "החזון", שהוא לא אחר מחזונו של ראש העיר, המשיב מס' 1. במילים אחרות, בין דפי החוברת טמון מסר ברור, שיש לראותו כמצע הבחירות של ראש העיר, או לפחות חלקים ממצע הבחירות שלו, בו מפרט ראש העיר כיצד בכוונתו לפעול בעתיד.

גם בעלון, שעניינו טיפול בפסולת ביתית ואחרת, מופיעה תמונתו של ראש העיר. עם זאת, להבדיל מהחוברת, לא מצאתי בעלון מסרים, גלויים או סמויים, שניתן להשיבם כתעמולת בחירות. אף לא מצאתי, ראיה לאישוש תחושתו של העותר, שפרסום העלון בא בתגובה לפרסום שנעשה מטעמו שלו בעניין "היטל ההטמנה". עם זאת תשאל השאלה, כיצד זה לא נכלל בחוברת עצמה כל המידע החשוב והמפורט בעלון, הנוגע לסילוק האשפה והפסולת, וזאת בשעה שמטרתה המוצהרת של החוברת, על פי הנטען על ידי המשיבים, הייתה להנגיש את המידע העירוני לתושבי העיר.

15. בא כוחם של המשיבים טען, כי חוברת כדוגמת החוברת שבמחלוקת, פורסמה אף לפני כשנה, לסיכום פעילות המשיבה מס' 2 במהלך שנת 2016. העתק מהחוברת צורף לכתב התשובה. אולם, אם היה צורך בהוכחה, לכך שבחוברת שבמחלוקת נשתלו מסרים שיש לראותם כתעמולת בחירות, הרי באה החוברת הקודמת ומוכיחה זאת. ודוק: בחוברת הקודמת, לא טרחו המשיבים לפרסם את "חזונם" לעתיד. חזונם

עמוד 4 מתוך 6

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015. العنوان: مجمع بن-غوريون، أورشليم القدس، 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855. דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

של המשיבים בא לידי ביטוי אך ורק בחוברת שבמחלוקת, היא החוברת האחרונה המפורסמת לפני הבחירות הצפויות בעוד כ- 10 חודשים.

16. מסכים אני עם העותר, כי באופן רגיל, לא היה מקום לראות את החוברת והעלון כחומרי תעמולת בחירות, אלא שעתה, לאור המועד הצפוי של הבחירות, מתבקשת מסקנה שונה. מקובל עלי, שכל שאנו מתקרבים למועד הבחירות יש להקפיד יותר ולדקדק יותר עם הפרסומים הנעשים מטעם ראש הרשות המקומית והרשות עצמה. הדבר מתבקש הן כדי למנוע ניצול לרעה של כוח השלטון והן כדי לשמור על השוויון בין המועמדים השונים. מטעם זה נקבע, שכל פרסום מטעם העירייה בתקופת חצי השנה שלפני מועד הבחירות (תקופה שעדיין לא חלה על העניין שלפנינו) מחייב את אישורו של היועץ המשפטי של העירייה (וראו: תר"ם 14/20 **למען התושבים נ' חופרי** (16.6.2013); תר"ם 28/20 **זינדר נ' יסעור** (14.7.2013); תר"ם 33/20 **קוניק נ' בן שחר** (15.7.2013)).

17. המבחן העיקרי המשמש לצורך הקביעה, האם פרסום מסוים הוא בגדר תעמולת בחירות אסורה או פרסום שנועד להביא מידע לידיעת הציבור, הוא מבחן "המרכיב הדומיננטי" (וראו: בג"ץ 10182/03 **ח.ל. חינוך לשלום בע"מ נ' רשות השידור** (25.11.2004); בג"ץ 869/92 **זווילי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מ"ו(2) 692, 704 (1992)**). על פי מבחן זה יש לבחון, האם עיקרו של הפרסום נועד להביא מידע לידיעת הציבור או שמא הוא נועד לשכנע את הציבור בדבר יתרונו של הגורם המפרסם על פני גורמים אחרים. לצד המבחן העיקרי קיימים מבחני עזר, כגון: מועד הפרסום, חזרת הפרסום על רקע פרסומים דומים בעבר, זהות יוזם הפרסום, והתכלית המחייבת את ביצוע הפרסום בסמיכות למועד הבחירות (תב"כ 2/20 **תנועת אומ"ץ נ' הרשות להגנת הצרכן** (18.1.2015)).

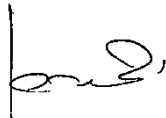
18. במקרה שלפני, לצד מידע הנמסר לתושבי העיר, על פעולות העירייה והישגיה בשנה האחרונה, נמצאים מסרים שהם בבחינת תעמולת בחירות, הממומנת למעשה מקופת המשיבה מס' 2. בנסיבות שכאלה, קשה לכאורה קבוע מהו המרכיב היותר דומיננטי. נראה הדבר, שהמשיב מס' 1 ניצל את ההזדמנות, בה הוא מבקש למסור לתושבי העיר מידע על פעולות העירייה והישגיה בעבר, גם כדי להביא לידיעת התושבים קטעים ממצע הבחירות שלו, ולהשיג מידה מסוימת של תעמולת בחירות במימון הקופה הציבורית. ניצול ההזדמנות שנקרתה בדרכו של ראש העיר, העושה שימוש בקופה הציבורית כדי לקדם את עניינו שלו, היה מצדיק מתן הסעד המבוקש בעתירה, אלמלא העובדה, שהפצת החוברת לתושבי העיר כבר הסתיימה. עם זאת, אין להוסיף ולהפיץ אף החוברת, ואת כל העותקים שעדיין קיימים יש להשמיד, ולא לתר.

ו. סוף דבר

16. אשר על כל האמור לעיל, הנני מחליט כדלקמן:

- (א) הנני דוחה את העתירה, ככל שהיא מתייחסת לפרסום העלון, מהטעם שהעלון אינו מפר את הוראת סעיף 2א' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959.
- (ב) הנני דוחה את העתירה, ככל שהיא מתייחסת לחוברת שכותרתה "עם הפנים קדימה – קריית מוצקין 2018" מהטעם שהפצת החוברת כבר הסתיימה, וצו שיאסור את הפצתה לא יביא תועלת. ואולם, ככל שעדיין נותרו עותקים מהחוברת, יש להשמידם, ולא לתר.
- (ג) הנני מחייב את המשיבים 1 ו-2, ביחד ולחוד, לשלם לעותר הוצאות העתירה בסך 2,000 ₪.

ניתן היום, כ' בטבת, תשע"ח, 7.1.2018, בהעדר הצדדים.



יצחק כהן, שופט
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית חיפה